

Een verslag van Annemarie ten Brink

17DE CONFERENTIE DIALOOG NEDERLAND-JAPAN-INDONESIE

zaterdag 11 oktober 2014 in Voorburg

Het was voor mij de 2de keer dat ik de conferentie bijwoonde waardoor ik al wat mensen had ontmoet. Heel prettig te verkeren tussen mensen die allemaal veel hebben meegemaakt. De verhalen moeten verteld en gehoord worden, dat is nodig voor verzoening. Daarvoor zijn we gekomen, we geloven in verzoening. En **verzoening is dan ook** het thema van deze dag. We werden bij binnenkomst hartelijk verwelkomd door Mevr. Yukari Tangena en onder het genot van een kopje koffie of thee begon het eerste ontmoeten.

Rob Sipkens hield het openingswoord.

Als kind van een Indische moeder en een Japanse vader heeft hij zijn leven lang last gehad van 'het grote zwijgen', het hield hem in zijn isolement. Hij geeft een beeldend verhaal dat hem heeft geholpen zichzelf te overwinnen en naar buiten te komen met zijn verhaal waardoor hij zich met zichzelf kon verzoenen.

Het verhaal gaat over een groep mensen aan tafel met bestek waarmee ze het eten niet in hun mond kunnen krijgen dus konden zij zichzelf niet voeden. Pas toen ze begrepen dat ze met de veel te lange lepels wel elkaar konden helpen eten, kon de maaltijd beginnen. Zonder samenwerking, zonder verzoening zouden ze honger lijden.

De groep haalde hem uit zijn isolement.

Het was prachtig om te zien hoe hij zijn verhaal nu ook met ons deelde.

Mevr. Melinda Barnardt Jud is bezig een biografie te schrijven over Wim Lindeijer.

De titel van haar lezing was: "In de voetsporen van Wim Lindeijer"

Met een mooie heldere stem vertelde ze dat in 1942 overal de foto opdook van de moeder van Wim met haar 3 kinderen. Zo bereikte deze foto ook het interneringskamp waar de vader van Wim zich bevond. Deze foto gaf hem veel kracht de oorlog te doorstaan, o.a. toen hij op transport naar Japan ging.

De foto dook ook op in 2003 toen Melinda meer wilde weten over het zorgvuldig bijgehouden dagboek in de vorm van brieven aan zijn vrouw en kinderen.

Na Melinda sprak Mevr. Ada Lindeijer-Kruithof, echtgenote van Wim Lindeijer Jr. en nu een teer dametje, illustreerde het verslag van haar tropische herinneringsreis met foto's.

Een kleine koffiepauze met krentenbollen. Er werd goed voor ons gezorgd.

Prof. Takamitsu Muraoka sprak over vergeving en verzoening als proces van wederkerigheid, en niet als one-man show. Hij hield die de verzoening van Japan en Nederland hoog in het vaandel en is de oprichter van deze Dialoog. De eerste conferentie werd in 2000 werd gehouden.

De Professor hield een prachtige lezing waarin hij alle aspecten van daders en slachtoffers belichtte om te laten zien hoe moeilijk het is voor mensen die zwaar hebben geleden zich te

verzoenen en ook hoe moeilijk het voor de daders is om te erkennen dat ze fout zijn geweest en oprechte excuses aan moeten bieden.

Hij besloot zijn rede met de woorden van Jezus aan het kruis: "Vergeef het hun Vader, zij weten niet wat zij doen". Hoe triest is het als mensen niet eens beseffen dat ze verkeerd hebben gedaan.

Verzoening is dus een proces van bewustwording zodat we verantwoordelijke mensen worden en altijd weten wat we doen.

Mevr. Patty Buchel - van Steenberggen vertelde het verhaal "de Geest Overwint" van haar vader. Ze las voor uit zijn dagboek dat hij in het werkkamp in Japan had bijgehouden, zo ook zijn ervaring met de atoombom. Zelfs de ergste dingen had hij nuchter en soms zelfs geestig genoteerd.

Haar vader, de heer van Steenberggen, nu oud en gebogen, was zelf ook aanwezig in de zaal en duidelijk blij met zijn dochter.

Prof. Dr. Andre Schram Vertelde ook over zijn vader die in Nagasaki te werk was gesteld en ook de verschrikkingen van de atoombom had meegemaakt. Hij vertelde over plannen voor een monument op de kamp-locatie ter nagedachtenis van de slachtoffers. Bijzonder is dat het een initiatief is van mensen die in die buurt wonen.

Na de lunch zagen we een moderne Sulawesische Pajong-dans. Asih Sungkono zag er prachtig uit al droeg ze voor de speciale danskleding geen sarong meer.

Tijd voor de discussie.

In 5 groepen verdwenen we naar alle hoeken van het gebouw onder leiding van Evert Mutter, Jaap Bennema, Edward Lehman, Cobine Ramaekers, en Han Gieske.

Iedereen deed zijn verhaal, in mijn groep, en vertelde waar zijn betrokkenheid vandaan kwam. Bijzonder dat, ondanks de soms heftige verhalen, er met hoop voor de toekomst over gepraat werd. Het is zo goed dat al die verhalen verteld kunnen worden en dat we ze willen horen, dat we er samen in zijn, dat verzoening ons samenbrengt en onze blik gericht is op de toekomst. Onze gespreksleider liet ons, bij de evaluatie later, zelf iets in het kort zeggen. We hadden een Indische kleinzoon in de groep, die als antwoord een pianowerk van Bach speelde. Een ontroerend 'antwoord' dat de dag zo mooi maakte!

Mevrouw Yukari Tangena sloot de dag prachtig af, waarna we samen de Captive Hymn zongen. Het hartelijke groeten na afloop liet zien hoe goed het was dat we samen waren gekomen.